

Snoekbaarskwekerij Excellence Fish

Exquise stresskip nog vooral op Parijse borden

Tekst: Gert-Jan Buijs
Fotografie: Gert-Jan Buijs,
Excellence Fish,
Paul van Hoof en
Sportvisserij Nederland

Snoekbaars is een gewaardeerde consumptievvis. Hierdoor ontstaat er druk op het natuurlijke bestand van deze vissoort. De kweek van snoekbaars zou deze druk kunnen verminderen. Zover is het allemaal nog niet, maar Eric Philipsen uit Horst aan de Maas is een pionier op het gebied van de snoekbaarsteelt. Nu zijn bedrijf Excellence Fish BV de kinderziektes achter zich heeft gelaten, gloort een mooie toekomst.

Het heeft heel wat voeten in aarde gehad voordat Eric Philipsen besloot om zijn toekomst te zoeken in de kweek van snoekbaars. Hij was dan al wel sinds midden jaren '90 bezig met de kweek van koi en steuren - eerst hobbymatig, later serieus - in de voormalige champignonkwekerij van zijn ouders, maar snoekbaarskwekerijen waren er niet. En de kweek van de Afrikaanse (consumptie)meerval *Clarias gariepinus* was het ook al niet voor hem. "Kilo's stampen om maar voortdurend te concurreren met de andere kwekers", vat Philipsen die werkwijze samen. "Dat was niet wat ik wilde. Daarom ging ik op zoek naar iets exclusievers. Naar welke zoetwatervissen was de meeste vraag? Dat bleken vooral de baarsachtigen, en dan met name de snoekbaars te zijn."

Strategische keuze

Met de strategische keuze voor snoekbaars was hij er nog niet. Samen met het Nederlands Instituut voor Visserijonderzoek Rivo, nu Imares, deed Philipsen tien jaar geleden een literatuurstudie. "Vervolgens zijn we begonnen met een proefopstelling.

De eerste proeven waren hoopgevend. Het grootste probleem was de snoekbaarslarfjes aan het droogvoer te krijgen. Dat is overigens nog steeds de cruciale fase." Tot op dat moment droeg alleen het ministerie van LNV bij aan de missie van Philipsen, en dan nog alleen onder de noemer research en development. Maar met de goede testresultaten op zak, was het nu tijd 'het goed te gaan doen'. Europees dus. De koppen werden bij elkaar gestoken: met universiteiten en kwekerijen in Polen, Frankrijk en België, met visvoederfabrikanten en met een visverwerker.

Proefondervindelijk liep Philipsen nog wel tegen wat bottlenecks in het leven van de snoekbaarskweker. Voordat je de cyclus van moederdier tot een visje van een centimeter of twintig hebt voltooid, moet je ook nog even langs moeder natuur zien te komen. Een snoekbaars is nog steeds een roofvis in hart en nieren, ook in een ronde plastic bak in een donkere hal. "Zo gauw ze anderhalve centimeter lang waren, begonnen de grootste visjes aan hun broertjes of zusjes. Dus moesten we ze op grootte gaan selecteren. Als er

een paar kannibalen tussen zitten, dan gaat het hard. Je mist dan snel zo'n 10% per dag."

Larven maken

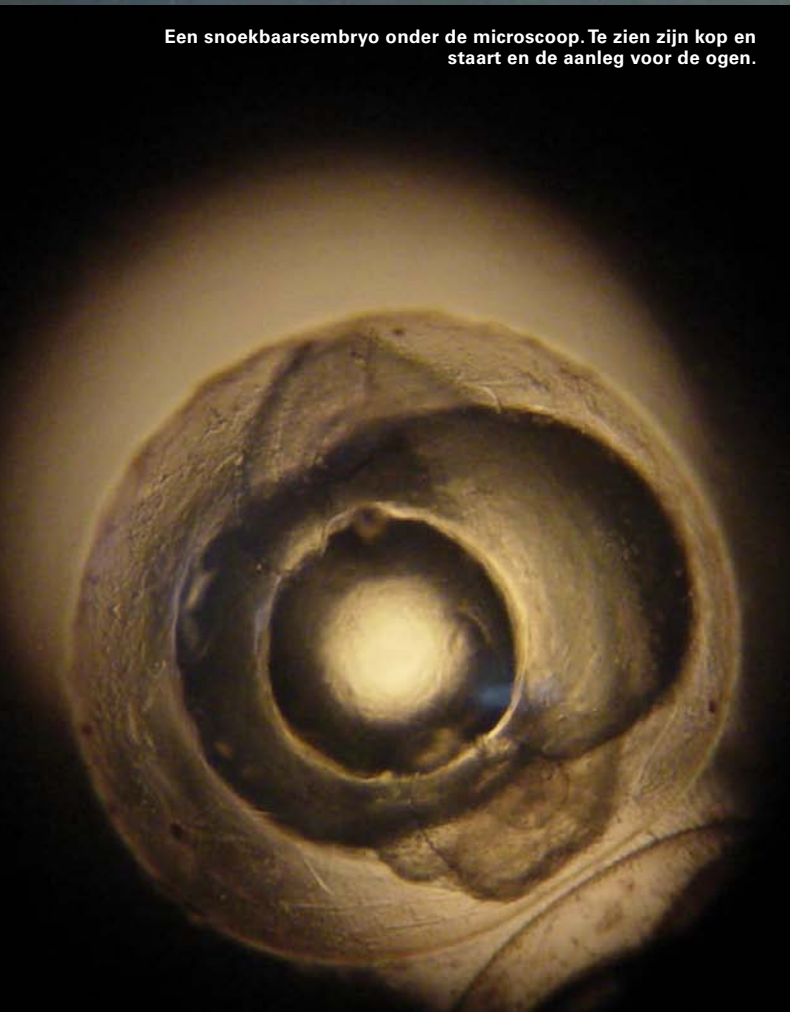
Een ander probleem dat hij nog op moest zien te lossen was 'het maken' van voldoende larven, en dat het hele jaar door. Niet onbelangrijk als je een succesvolle onderneming wilt opzetten. De gloednieuwe hal van Philipsen aan de Dwarsweg in Horst heeft ook voor dat probleem een oplossing: koel- en verwarmingssystemen. "Ik kan elke temperatuur maken die ik wil." Kortom, de ouderdieren wordt gewoon wijsgemaakt dat het voorjaar is.

Laatste te nemen hobbel is het uitselecteren van visjes met deformaties. Vooral misvormde kieuwdeksels en kromme ruggen en staarten komen nogal eens voor. Je zou zeggen 'so what' maar de werkelijkheid van de snoekbaarskweker is weerbarstiger. "Vissen met vervormde kieuwen groeien uiteindelijk minder goed. Zo'n kromme rug maakt voor de smaak dan wel niets uit, maar bij het snijden van een filetje kom je uiteindelijk toch die ruggengraat tegen." Snoekbaarzen aan het paaien krij-

Bevruchte snoekbaarseitjes kleven aan een kunstnest.

Een snoekbaarsembryo onder de microscoop. Te zien zijn kop en staart en de aanleg voor de ogen.

Snoekbaarskweker Eric Philipsen.

gen, bleek nog een van de kleinste problemen. De snoekbaars is een vis met broedzorg. Het is niet zo dat je alleen maar een paar paarijpe vrouwtjes en mannetjes bij elkaar hoeft te brengen en de natuur doet de rest. "We kunnen dus zomer en winter simuleren. Het volstaat om mannetjes en vrouwtjes te selecteren waar sperma en eieren aan zitten en hen in de juiste omgeving te brengen." Die omgeving is een bak van twee vierkante meter. Daarin zit een kunstnest van kunstgras of ander synthetisch substraat dat eenvoudig te ontsmetten is. "Het mannetje gaat het nest schoonpoetsen, niet dat dat moet, maar dat

lence Fish een compleet selfsupporting en volkomen geautomatiseerd bedrijf opgezet, waar per jaar 50 ton snoekbaars uitrolt. Het hele productieproces zit in de computer. Op zijn

Snoekbaarzen zijn behoorlijke stresskippen

scherm is een schematische voorstelling van de hal te zien: zestien grote bassins, die per stuk worden gemonitord: zuurstofgehalte, afvalstoffen, mortaliteit, de prestaties van de pompen, de hoeveelheid voer enzovoort.

In de hal zelf is weinig te zien. Wel

kennen ze. Als er vreemde mensen door de hal lopen, breekt de hel los." In een tijd dat er steeds meer milieueisen aan bedrijven worden gesteld is het ook erg handig dat Excellence Fish een recirculatiesysteem heeft dat op biologische wijze het water reinigt voor hergebruik. "Onze milieubelasting is zero." De vissen worden gevoerd met pellets, die vooral uit vismeel en visolie bestaan.

Exquis prijsje

Overigens zou de kweker best meer snoekbaars voor de consumptie kunnen produceren, maar hij wil ook graag een speler worden op de markt voor pootvis. "Er zijn al kwekerijen

De bassins waarin de snoekbaars wordt gekweekt.

Het voer. Op de voorgrond kweekbakken voor Artemia oftewel pekelkreeftjes. Daarachter pellets met droogvoer.

denkt hij. Dat is een prikkel voor het vrouwtje. En dan doen ze het." Zodra de eieren bevrucht zijn, is de liefde van de snoekbaarsman voorbij en moet het vrouwtje maken dat ze wegkomt, anders wordt ze aangevalen.

50 ton snoekbaars

En zo heeft Philipsen met zijn Excel-

is te zien dat de zestien blauwe bassins op Philipsens beeldscherm er in het echt ook staan. Er heerst schemerduister, het lichtniveau is ongeveer 10 lux, welkom in de wereld van de snoekbaars. Bezoekers komen er ook niet in, want snoekbaarzen zijn behoorlijke stresskippen. "Wij benaderen de bakken altijd precies op dezelfde plek. Onze silhouetten

die uitgangsmateriaal van ons willen hebben." De meeste pootvis gaat naar Nederlandse kwekerijen. Maar wie dacht dat de snoekbaarsstand in Nederland minder onder druk komt te staan door de inspanningen van Philipsen wordt voorlopig teleurgesteld. Maar liefst 90% van de snoekbaarzen uit Horst gaan linea recta naar Parijs, waar ze ongetwij-

feld tegen een exquis prijsje op een plateau belanden. "In Nederland willen ze mijn prijs nog niet betalen, terwijl de prijs voor wildvang (7 tot 9 euro per kilo) even hoog is. En wij kunnen ook continu leveren."

Gevraagd naar hoe het er nu voorstaat, moet de directeur schaapachtig lachen. "Het break even zijn we wel voorbij, ja." Sterker nog, Philippen heeft naast zijn hal van 60 bij 25 meter nog 2,5 hectare grond liggen, waar plaats is voor nog eens acht hallen. "Staat nu nog rabarber op." Of dat nog lang zo blijft? "De eerste summere plannen zijn er wel. We kunnen de kostprijs laten zakken door schaalvergroting. Maar ik hoef niet zonnig de grootste te zijn, als ik maar de beste ben." **V**

jonge snoekbaars is gevoelig voor stress

De snoekbaars groeit in de kwekerij op tot dit formaat

